

ÉDES EMLÉKEK A SÜTŐIPAR MULTJÁBÓL

Harminc esztendeje alapította meg Steiner Gyula a Magyar Sütők Országos Szövetségét, amely a nemzetközi pékkongresszuson ünnepli jubileumát

Június havában a magyar sütőipar ünnepélyes külsőségek között ünnepi munkódésének egyik fontos jubileumát. Harminc esztendeje lesz, hogy a Magyar Sütők Országos Szövetsége megalakult és ezt a fontos dátumot nemzetközi kongresszus megrendezésével kívánja emlékeztetessé tenni. Erre a kongresszusra, amelynek fővédnökségét József főherceg vállalta, 28 állam küldi el képviselőjét, így közöttük Ausztria, Lengyelország, Belgium, Svédország, Finnország, Észtország, Csehszlovákia és Románia.

Ez a szakmai jubileum — nem véletlenségből — egybeesik egy személyi tennézetű jubileummal. Harminc esztendeje áll a sütők élén Steiner Gyula, aki megalapította a szövetséget s azóta megszaktítás nélkül viseli az ügyvezető elnöki tisztséget.

Ez a határtalanul szívós és agilis ember minden ambíciójával és lelkeségével egy emberöltő óta dolgozik azon, hogy a sütők érdekképviselője iparpolitikai szempontból is súlyjal essék a latba. Hogy ma számottevő érdekképviselői tényezővel rendelkezik ez az ipar, amelytől „mindennapi kenyérünket” kapjuk, az elsősorban Steiner Gyula érdeme. Szervez, agitál, szaklapot szerkeszt, kongresszusokra jár s az ő munkájának köszönhető, hogy ez a fontos ipar ma már komoly nemzetközi tekintélynek örvend.

Egy emberöltő fáradtságos munkája után most megszólaltatjuk:

— Harminc év előtt — kezdi visszaemlékezéseit Steiner Gyula — én rendeztem meg a Városligetben a világ legelső sütő-, cukrász- és rokonipari kiállítását. Akkor is József főherceg és Augusztina főhercegnő vállalták a fővédnökséget, míg a díszelnökök Wekerle Sándor miniszterelnök és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter voltak. Nagy örömmre szolgál, hogy a mostani kongresszusunk díszelnöki tisztségét Karl Grüsser, a német birodalmi sütők elnöke vállalta. Ő fogja megnyitni a kongresszust, amelyen a legkiválóbb külföldi szakemberek fogják ismertetni hazájuk sütőipari problémáit.

Történelmi mozaikok a kifli multjából

A hivatalos szakmai kérdések megbeszélése után Steiner Gyula érdekes történelmi reminiscenciákkal szolgál. Bensőséges meghittséggel tárja fel szakmája néhány érdekességét. Visszaemlékszik egy régebbi kongresszusra, amikor is a világ pékjai ünnepelték a kifli négyszázéves jubileumát. Az első kifli — ha hinni lehet a feljegyzéseknek — 1529-ben látott napvilágot, amikor a törökök Bécs városát ostromolták. Ennek történetét így mondja el:

— Mivel rohammal nem sikerült bejutniok a várba, aknákat ástak a város falai alá. Ásás közben ráakadtak a pékek műhelyeire, amelyek a város falai alatti voltak elhelyezve. A pékek munkásai, akik éjjel dolgoztak, hogy reggelre friss süteménye legyen a város lakosságának, hajnalban meghallották az ásók és csákányok zaját, amelyekkel a törökök a falakat bontogatták. Kirohantak műhelyeikből, felfelverték a város harangjait és így meghíusították a törökök tervét. Ennek az eseménynek emlékére kezdtek a bécsi pékek kifliket sütni, amelyet a török félhold alakjára

formáltak.

Steiner Gyula emlékei a kifli tárgykörben kimeríthetetlenek. Visszaemlékezéseit így folytatja.

— Érdekes, hogy sem a nyelvészek, sem a gasztronómusok nem foglalkoztak történelmi multját megillető mértékben a kiflivel és így a félholdalakú sütemény elnevezésének etimológiai eredetét sem lehet kideríteni. Gasztronómiai szakkönyvek, amelyek forrásmunkául szolgálhatnak, nem említik a kiflit. Mindössze a mult század derekán, amikor különösen nagyon népszerű lett ez a péksütemény, egy Kudriaffszky nevű német gasztronómus *Die historische Küche* című munkájában több oldalt szentel a kifli történetének. Kudriaffszky híres ínyenc volt és úgy látszik, különös tisztelője a kiflinek, mert valóságos dithirambust írt róla. Egy helyen valami ismeretlen nevű római költőt idéz és így kiált fel: *Qui manducat hunc panem, vivet in aeternam!* (Aki ebből a kenyérből eszik, örökké fog élni.)

A kifli pesti karrierje

Érdekese a kifli speciális pesti vonatkozásai, amelyekről Steiner Gyula a következőket meséli:

— A kifli pesti karrierje tulajdonképpen a 67-i kiegyezés után indult meg. Más formában már azelőtt is népszerű volt Magyarországon, csakhogy akkor kolozsvári kifli-nek hívták. Később jött a nagyváradi kifli, amely S alakú volt, az ötvenes években pedig az úgynevezett Damenkipfi divatja járta. A kiegyezés után, amikor bécsi mintára nálunk is egymásután nyíltak meg a nagy kávéházak, felvirradt a félhold formájú kifli hajnala is. Kávéházak ugyan addig is voltak, de oda rendes ember nem tette be a lábát, mert bohémeken kívül csak diákok, artisták, fiatal ügyvédek, torzonborz zsenik és egyéb megbízhatatlan népek tanyáztak. A spiszek kocsmába vagy nyári vendéglőbe jártak.

— A kiegyezés utáni időkben — folytatja visszaemlékezéseit Steiner Gyula — jó darabig a kifli politikai szimbólumként is szerepelt. Az akkori függetlenségi párt, mint bécsi találmányt számúzte és délutáni kávéjába timentően nagyváradi kiflit aprított, míg a Deák-pártiak a bécsi kiflit favorizálták. Érdekes, hogy amilyen mértékben erősödött a Deák-párt befolyása a közvéleményre a kiegyezés utáni években, olyan mértékben vált népszerűvé a pesti polgárok között a bécsi kifli is. Évtizedek mulva azután a kifli teljesen elvesztette a politikai szimbólum jellegét és a polgári jólétnek, a nyugalmas életnek jelképe lett. Bécsben nagy örömmel regisztrálták a kifli pesti pályafutását s úgy könyvelték el, mint politikai sikert, abból indulva ki, hogy aki délutánonként kiflit mártogat a kávéjába, az nem gondol forradalomra, vagy egyéb veszélyes dolgokra.

Politika és irodalom a pékipar tükrében

Személyes visszaemlékezései alapján még a következőket mondja:

— Közéleti nagyjaink közül különösen Wekerle Sándor szerette a kiflit, az irodalmi halhatatlanságot pedig Vajda János, a költő képviselte a kifliet a társadalmában. Jókai már erősen ingadozott a vajaskifli és a császárszemle közt, ellenben Mikszáth már szívvel lélekkel kifli-párti volt. Egyébként egy időben a császárszemle veszélyes konkurenciát jelentett a kifli számára, de a versenyből, híven a tradíciókhoz, a kifli került ki győztesen és ma már a császárszemlyét nem lehet a kifli komoly vetélytársának tekinteni. Steiner Gyula rangsort is állít fel a péksütemények társadalmában:

— Kétségtelen, hogy a péksütemények között a kifli az arisztokrata. Történelmi multjával, kecses külsejével igazán kiérdemelte ezt a rangot. Mellette a császárszemle, amely egyébként utána következik a rangsorban, legfeljebb hétszilvafás nemesnek számít. (n. b.)